

A photograph of a grand, ornate library. The ceiling is a complex, vaulted structure with intricate carvings and paintings. The walls are lined with tall wooden bookshelves filled with books. In the center, a large, open book is displayed on a wooden reading table. To the left, several globes are arranged on stands. The floor is covered in a green patterned carpet. The overall atmosphere is one of historical grandeur and intellectual pursuit.

Michal Sabó

Alchymistův odkaz

Michal Sabó

ALCHYMISTŮV

ODKAZ

Knihá první:

**ZA ČASŮ CÍSAŘE
RUDOLFA**

Případ pražský

Kapitola 1.

Byla půlka července, horká letní noc. Ta strašlivá vedra, která nyní panovala, trápila celé habsburské mocnářství. Ovšem vyjma měst. Tam byl život, jak se zdálo, poklidný a šel si stále ve svých kolejích, kde se každý staral zejména sám o sebe a své živobyті.

Marie byla kurtizánou od svých patnácti let. Stalo se tak poté, co jí zemřela matka a ona zůstala na výchovu svých tří sourozenců úplně sama, protože jejich otec se více než jim věnoval pití.

Dnes v noci měla o zákazníkovi nouzi. Nedokázala si vysvětlit proč. Snad to bylo tím úporným vedrem nebo možná tím, že byla neděle, a v tu i ten nejhříšnější člověk zapomínal na chtíč, neb byl čas bohoslužeb a pokání.

Už dvě hodiny chodila po Novém městě a marně lákala muže na své tělesné půvaby. Stalo se jí dokonce, že jí jeden přioopilý hokynář, který byl v Praze na nákupu dobytka, nafackoval jen proto, že se ho zeptala, jestli by nechtěl trochu povyražení.

Marie cítila zklamání. Jestli dnes nevydělá alespoň zlatku, tak zítra nebudou mít její sourozenci co jíst. Proto stále vytrvale chodila noční

Prahou a snažila se objevit movitého zákazníka. Horko ji zmohlo tak, že se zastavila u kašny a chtěla se osvěžit ledovou vodou. Nepamatovala si, že by zažila větší horko než letos. Už aby zapršelo a vzduch se opět pročistil.

„Copak, že taková krásná dívka není v tuto hodinu ještě doma?“ Marie sebou leknutím trhla a spatřila za sebou muže ne zrovna velkého vzrůstu, pleti podivně sinalé a s velkou černou pihou na levé tváři. Na sobě měl dlouhý kašmírový plášť, což jí v tom vedru přišlo jako naprosté bláznovství. „Co bych zde dělala, jsem zde za prací, pane.“

„Za prací? Neslyšel jsem, že by profesi ponocných dělaly ženy.“ „Nejsem ponocná, jsem kněžna lásky. Mužům, jako Vy naděluji rozkoš, jakou nikde jinde neseženete.“

Muž si sundal černý klobouk, na kterém bylo paví pero, a podrbal si své šedivé kudrnaté vlasy. Pak Marii obešel, bedlivě si ji prohlédl a pak se ji pokusil vsunout ruku pod její sukni. Marie se ale ohradila. „Nejprve zaplatit, milý pane. Pak si můžete sáhnout.“

Tajemný muž se pousmál a Marie si všimla, že mu chybí dva přední zuby. Vytáhl z kapsy váček s penězi a ukázal ho

Marii. „Bude to stačit, krásná panno?“

Marie se zaculila a položila ruku cizince na své pravé prso.

„Za ten váček si můžete se mnou dělat, co jen budete chtít.“

„Opravdu cokoliv?“

„Cokoliv.“

Cizinec, který se stále nepředstavil, vzal Marii za ruku a odváděl si ji nočními ulicemi pryč. Marie byla spokojená. Věděla totiž, že zítra

bude mít čím nakrmit své sourozence a ještě jí zbyde dost peněz do konce měsíce.

Kapitola 2.

Ráno byla celá Praha na nohou. Hrůzný nález zavražděné dívky všechny vyděsil. Tělo bylo nalezeno na břehu Vltavy, nedaleko Karlova mostu třemi pradlenami. Jejich řev byl tak pronikavý, že se během chvíle seběhlo k místu vraždy plno zvědavců, aby zjistili, co se vlastně stalo. Celé to sročení musela rozehnat městská stráž, která následovně povolala vrchnost k prošetření té ohavné události.

Za hodinu dorazil městský radní v doprovodu svého sekretáře, notáře a ctihodných pánů konšelů. To co viděli, jim vyrazilo dech. Marie ležela nahá, celá potlučená a na stehnech měla výrazné namodralé kousance. Příčinou smrti bylo podle všech vykvrácení. Dlouhá řezná rána na krku o tom jen svědčila.

Problémem ale bylo to, že nikde nebyla ani kapka krve. Radní Pavlata pil z láhve medovinu, kterou si nechal přinést, neb mu pohled na zbídačenou Marii nedělal dobře.

„Víš se, kdo je ta nešťastná?“

Před městské pány předstoupil sekretář Tomáš a počal číst výpovědní list, který dostal od velitele stráží, jenž vyslychal pradleny. „Podle místních se jedná o dívku lehkých mravů Marii, dceru košíkáře Filipa, stáří dvaceti let.“

„A kde je, ctihodný sekretáři hlášena pobyttem?“

„Pokud jsou informace zde správně uvedené tak na Starém Městě, pane radní.“

„A co tedy dělá proboha tady?“ Sekretář si sundal z očí skřípec a promnul si oči, které ho příšerně pálili, jak mu do nich tekl pot. „Nezlobte se, pane, za mou lehkovážnost, ale podle mě zde byla patrně za prací.“

Radní upil medoviny a podíval se na sekretáře. „Ano, to je možné. Mohl ji zabít nějaký její zákazník, ale podívejte se kolem sebe. Copak takhle zabíjí Křesťani?“ Členové rady se po sobě podívali a něco si mezi sebou začali šuškat. Radní si byl patrně jistý tím, že zná odpověď na to, kdo je vrahem.

„Napovím vám, pánové. Vidíte nějakou krev?“

„Ale pane, tělo leželo na břehu řeky, což logicky dokazuje že...“

„Mlčte, Tomáši! Máme tady před sebou případ rituální vraždy!“

„Ale snad si nemyslíte, že...!“

„No jistě. Židé. Za touto vraždou stojí určitě židé!“ Notář Blahoslav, který doposud mlčel, si odkašlal, aby se přihlásil o slovo.

„Pokud dovolíte, pane radní, tak sám císař Rudolf II. prohlásil, že si nepřeje, aby se zbytečně osočovali pražští židé za věci, které nejsou prokazatelné. Náš císařský majestát si nepřeje žádný pogrom.“

Radní dopil láhev a tu pak hodil do Vltavy. Chvilí pozoroval, jak plave a pak zmizela pod hladinou.

„Říkám vám, že za tím stojí židé. Postarejte se o to, aby bylo tělo řádně pohřbeno a o to, aby náš císař dostal podrobnou zprávu o tom, co se zde stalo.“

Radní pokynul na členy rady a dal se na odchod. Na místě vraždy zůstal jen notář Blahoslav a sekretář Tomáš. Oba nejistě pozorovali, jak strážní nakládají tělo mrtvé Marie na kárku a odvázejí ji do městské márnice.

„Víš, co tohle způsobí, Tomáši?“

„Raději to nechci domyslet, Blahoslave.“

Oba úředníci ještě chvíli zůstali na břehu Vltavy a pak se vydali na radnici, aby podrobně sepsali zprávu pro svého panovníka.

Bylo pondělí, dvacátého července, léta páně roku 1600 a do města pražského se chystala bouře.

Kapitola 3.

Zpráva o nálezu zavražděné Marie, se dostala na císařský dvůr ještě před polednem. Císař Rudolf si nechal celou zprávu podrobně přečíst svým sluhou během oběda, který měl pouhých deset chodů.

Když sluha dočítal zprávu od sekretáře Tomáše, tak zrovna dožvykoval křepelku na houbách.

„Židé? Proč by za tou vraždou měli stát židé?“ Sluha složil dopis a podal císaři ubrousek.

„Protože u nalezeného těla nebyly nalezeny žádné známky krve, vaše eminence.“

Císař odhodil zbytek křepelčího skeletu na cínový talíř a nechal si od sluhy otřít ústa. Pak se chopil číše s výborným uherským vínem a zapil svůj oběd.

„I bláznovi by přeci došlo, že tělo nalezené na břehu řeky bude bez krve, protože všechna odteče. Na co ten radní myslel?“ „Samozřejmě, vaše eminence, ale považte, co si nyní myslí celá Praha. Nechci býti nezdvořilý, ale měli bychom počítat s možností toho, že Pražané si budou nyní chtít s židy vyřídit účty.“

Císař se začínal hněvem celý chvět a brunátnět. Sluha už dopředu věděl, co bude nyní následovat.

„To se nesmí stát!“ Císař mrštil pohárem o zem a začal chodit místností. „Nepřeji si, aby ve městě proběhl další pogrom. Nyní ne! Já

potřebuji mít kolem sebe jen spokojené židy. Potřebuji přeci Golema!“

Císař popadl ze stolu čínskou vázu a chystal se jí rozbít o zem, ale nakonec zvítězil nad jeho hněvem cit pro krásu a své rozhodnutí si rozmyslel. Položil vázu zpět na stůl a vrátil se ke stolu.

„Jaké jsou vaše příkazy, vaše eminence?“

„Okamžitě dejte po městě vyhlásit zprávu, že pokud bude nějakému židovi ublíženo, tak bude o hlavu kratší. Případ se bude vyšetřovat a já na to osobně dohlédnu. Něco si vymyslete, třeba, že vrah byl nějaký cizinec z východu, který městem jen projížděl nebo tak něco. Ach, jak mě příšerně bolí hlava.“ Císař Rudolf se zvedl od stolu a odcházel do svých komnat.

Sluha Franz začal odklízet nádobí ze stolu, když se z císařovy ložnice ještě ozvalo:

„A na dnešní půlnoc mi domluvte audienci u rabího Löwa.

Kapitola 4.

V historii není obvyklé, aby císaři a velcí panovníci docházeli jako hosté ke svým podřízeným. Ale v Čechách je to jev naprosto obvyklý. Už sám král Václav IV. i jeho slavný otec Karel rádi docházeli na návštěvy mezi prostý lid. V případě císaře Rudolfa to bylo obdobné.

Rád se obklopoval lidmi, kteří se vyznali ve věcech učených a tajemných. Rád se za svými hosty vydával sám jen v doprovodu svého tělesného strážce v prostém šatu měšťana, aby ho nikdo nepoznal. Oči dvora jsou totiž až příliš zvědavé. Jestli Rudolf něco nechtěl, tak to, aby se veřejně vědělo o jeho náklonosti k židům. Miloval jejich kulturu, vědění a hlavně chtěl po nich vytvořit Golema. Nyní ale v přestrojení nemířil do Židovské čtvrti kvůli Golemovi, ale kvůli mnohem závažnější záležitosti.

Bylo krátce před půlnocí, když císař Rudolf zastavil, v doprovodu svých dvou strážců v převleku, před domem rabího Löwa. Rudolf pokynul jednomu ze svých mužů a ten zabouchal na dveře. Po chvíli jim otevřel mladík v černém kaftanu.

„Co si ráčej přát v tuto dobu?“

„Jsme ohlášení na schůzku s velkým rabím.“

Mladík se podíval na prostředního muže a ihned pochopil, oč tu běží. Uklonil se a vpustil muže dál.

„Velký rabí už Vás čeká, pane, ale Vaši sluhové zde musejí počkat.“

Císař dal znamení strážcům, že to je v pořádku a nechal se mladíkem doprovodit do pracovny velkého rabího. Ten seděl za stolem a sepisoval své spisy ozářen množstvím svící.

„Bud' pozdraven, velký rabí.“

Rabí Löw se postavil a došel k císaři. Ten obdivoval jeho vysokou postavu, kterou se lišil od ostatních židů v ghettu. Rabí se uklonil císaři a nabídl mu křeslo. „Čím jsem si vysloužil Vaši návštěvu císaři.“

„Víte, rabí, jsou zde jisté okolnosti, které mě přinutili Vás přijít varovat.“

„Inu, pokud myslíte ty řeči o tom, že se chystá pogrom, protože prý stojíme za vraždou nějaké nebožačky, tak to už se k nám doneslo.“

„Ano, v Praze se opravdu nic neututlá.“

„A jak tedy zabrání velký císař pogromu? Pokud si dobře pamatuji, tak jste nám před dvěma lety slíbil, že pokud vám obec půjčí peníze na tažení proti Turkům, tak nás ochráníte.“

„Ale samozřejmě, rabí. Já své slovo plním.“

„A co jste udělal proto, abyste zabráníl pogromu?“

Císař cítil, jak se začíná potit. Rabí ho měl v hrsti.

„Inu... Zatím jsem nepodnikl žádné závažnější kroky, ale spolehněte se, že se o to postarám, jen si myslím, že kdybyste mi propůjčil...“

„Golema nedostanete, císaři. Už kdysi jsem Vám to řekl. A myslím, že nejprve by se mělo zjistit, kdo za tou vraždou stojí.“

„Správně. Proto samozřejmě povolám nejlepší vyšetřovatele z celé říše.“

Rabí se upřeně díval Rudolfovi přímo do očí. Cítil, že proti němu něco chystá, ale zatím nevěděl co.

„Myslím, že půjdu, rabi. Prosím omluvte mě za to, jak jsem na Vás vyjel s přáním o vydání Golema. Věřím, že se jednou dohodneme a slibuji Vám, že celou věc vyřeším.“

Rabín pokynul císaři a šel se dál věnovat svým spisům. Císař by se za normálních okolností rozčílil, pokud by ho někdo takhle odbyl, ale v případě rabího Löwa udělal výjimku. Věděl, jakou mocí rabí disponuje, a věděl i to, že pokud ho urazí nebo snad rozčílí, tak se Golema opravdu nikdy nedočká. Mladík vyprovodil císaře a jeho dva strážné z domu a ti se nocí vraceli zpět na Hradčany.

Rabí Löw zůstal sám ve své pracovně a začal horlivě přemýšlet. Moc dobře věděl, že císař nad nimi drží ochrannou ruku jen proto, že doufá, že od nich jednoho dne získá Golema, proto se nemohl spolehnout na to, že by v případě pogromu zasáhl. Nebylo by to ani poprvé, kdy vladař přihlížel tomu, jak měšťané rabují židovskou obec, a nezasáhl.

„Smím se zeptat, rabi, nad čím přemýšlíte?“

Tím mladíkem, který uvedl císaře do domu rabího, byl David. Jeho žák a sluha. „Přemýšlím nad tím, jak zabráním tomu, aby zde propukl pogrom, milý Davide.“

„Ale jak to chcete provést, rabi. Nemáme vojsko, kterým bychom odrazili loupeživou lůzu.“

Rabí se pousmál a promnul si svůj šedivý plnovous. Již toho v životě zažil dosti a věděl, jak správně zacházet s rozumem.

„Milý Davide. Máš se ještě co učit. Je to prosté. Stačí jen zjistit, kdo zavraždil tu dívku. Pokud bude vrah, tak měšťané dostanou svou pomstu a my vyvázneme bez úhony.“

David si sedl úžasem do křesla, kde ještě před chvílí seděl sám císař Rudolf.

„Ale rabi, jak chcete vyřešit vraždu? Nejste žádný vyšetřovatel.“

„Já ne, ale jednoho znám a ten nám pomůže.“

„Žádný gój, ale nepomůže židům. Neznám žádného židovského vyšetřovatele.“

„A kdo tady říká, že to není žid?“

„A smím se zeptat, o koho se jedná?“

„Toho neznáš, Davide. Jeho jméno je Ezra Ben Möss. Je to vzdělanec na věci kolem nás a vyzná se i ve věcech zločinu, protože je to vystudovaný právník.“

„A kde se nyní nachází?“

„Nyní je v Plzni.“

Rabiho žák se zamyslel. Bylo mu totiž divné, že ve městě, ze kterého už před lety byli židé vypovězeni, nějaký zůstal.

„Vím, na co myslíš, Davide. V Plzni žádní židé nejsou. On, ale ano. Žije tam pod falešnou identitou a nyní pokud mám správné informace, tam sepisuje historii města pro plzeňského purkmistra. Ještě dnes v noci ti napíše dopis a ráno ho pošleš po kupcích do Plzně.“

David rychle vstal a podal rabimu papíry, brk a inkoust. Moc dobře věděl, že když se rabi do něčeho pustí, tak se od svého úkolu nehne, dokud ho nedokončí.

Kapitola 5.

Dopis, který napsal rabi Löw, dorazil do Plzně za čtyři dny. Dlouhá doba? Ale kdeže. Na rok 1600 to byla vskutku obstojná dodací doba.

Dopis, který do Plzně pronesl židovský kupec v přestrojení za kupce německého a zbožně katolického, byl předán Ezrovi v šenku na náměstí, kde byl Ezra ubytován pod falešným jménem jako Mikuláš z Včelné. Své krytí měl naprosto dokonalé. Nikdo ani nepochyboval o tom, že je to počestný katolík, protože řádně navštěvoval nedělní bohoslužby. To, že není vepřové, vysvětloval okolí tím, že má nemocný žaludek a těžko ho snáší.

Jestli byl Ezra Ben Möss něčím výjimečným, tak tím, že se vždy dokázal přizpůsobit a vyhovět místnímu prostředí a zvyklostem. Tuto vlastnost si osvojil již během studií, kdy sám na vlastní pěst procestoval prakticky celou Evropu. Vyjma zemí španělských, kam si kvůli moci inkvizice netroufal.

Byl stár třiceti dvou let, nikdy nebyl ženatý, protože jak sám trefně podotýkal, na to nikdy neměl čas, a snad jeho jedinou opravdovou vášní byly knihy, které neustále studoval a vzdělával se v rozličných oborech. Kromě toho, že byl studovaný právník, byl také zdatný botanik, ovládal základy lékařství, zbožňoval filozofii, vyznal se v teologii a příležitostně se bavil šermem.

Mnohý člověk by řekl, že takový vzdělanec už by měl dávno učit někde na univerzitě, ale to by zde nesměl být ten problém, že kromě toho, že byl Ezra žid, tak byl také velkým osvícencem, jehož pragmatické názory ho nejednou málem připravili o život.

Nyní Ezra seděl ve svém pronajatém pokoji, jedl kaši s medem, kterou zapíjel výtečným pivem a pročítal osmistránkový dopis, který mu zaslal slovatný rabi Löw z Prahy. Z dopisu mu bylo jasné jedno. Má za úkol zjistit, kdo spáchal v Praze vraždu mladé kurtizány a kdo stojí za tím, že se chystá pogrom na židy. Ezra se rozhodl okamžitě. Hned ráno pojede do Prahy a pomůže svému dávnému příteli.

Po večeři si Ezra zabalil veškeré své věci včetně rozepsané knihy o historii města Plzně, kterou už měl prakticky hotovou. Tu noc usnul zahloubaný do myšlenek nad tím, co ho vlastně v Praze, kde nebyl tři roky, čeká.

Ráno zaplatil nocleh, uctivě se rozloučil s paní hostinskou a vyrazil do Prahy. Pěšky samozřejmě nešel, sám by své dva rance a truhlu neunesl. Jelikož byl zrovna při penězích, tak si zaplatil kočár až do Prahy. Cesta do Prahy zabrala Ezrovi dva dny. U Berouna je zastihla veliká bouře, která je donutila zastavit a přenocovat. Druhého dne odpoledne však kočár dojel do svého cíle.

Kočí byl v šoku, když mu Ezra poručil, aby ho dopravil do Židovského města. Co by přeci poctivý občan dobrovolně pohledával u židů, že? Kočího šok stoupl o to více, když si Ezra ještě na Karlově mostě sundal z hlavy svůj klobouk a místo něj si dal na hlavu jarmulku. Kočár zastavil před domem rabiho Löwa. Kočí vyložil

Ezrovi věci z vozu, pak si odplivl, práskl bičem a hnal se co nejrychleji pryč z tohoto podivného místa.

Nebylo okno v celé Židovské čtvrti, které by nebylo otevřené, a nekoukala z něj živá duše pozorující příjezd neznámého cizince. Děti si muže zvědavě prohlížely a ženy a dívky si ho jiskřivými pohledy měřily. Také měly proč. Ezra byl střední postavy, měl pronikavé zelené oči, pečlivě zastřižený černý vous a vlasy měl černé, kudrnaté na ramena.

Dveře rabiho domu se otevřeli a vyšel z nich David. Uctivě se Ezrovi uklonil a pak mu pomohl s věcmi dovnitř. Rabí mu nechal připravit pokoj pro hosty. V okamžiku, kdy si Ezra vybaloval, se za ním ve dveřích objevil samotný rabi.

„Shalom, Ezro Ben Mössi.“

„I tobě Shalom, velký rabi Jehudo Löwe. Přijel jsem co nejdříve, co jsem mohl. Přijel bych už včera, ale zdržela nás bouře.“ „Bouře? To je dobré znamení. Tady už týdny nepršelo. To je dobré znamení. Pojd' se mnou, připravili jsme ti oběd.“

Ezra spokojeně jedl výtečné skopové a rabí vedle něj seděl s pohárem vína. Byl rád, že jeho hostu chutná.

„Rabi, četl jsem váš dopis a dlouho jsem nad ním přemýšlel.

Opravdu je situace tak vážná?“

„Ano je. Nálady proti židům ve městě rostou každým dnem a císaři je to očividně jedno. Chce jen jedno, ale to nedostane.“

„Snad nemyslíte bájného Golema.“

„Ale ano, myslím. Nic jiného po mě nechce. Ten starý pošetilec si myslí, že mu ho snad opravdu jednoho dne vytvořím pro jeho pošetilst.“

„Ale to vy rabi nikdy neuděláte.“ Rabi se podíval na Ezru, jako by snad pochyboval o jeho slovech.

„Milý Ezro. Golem slouží pouze k obraně našeho lidu. K ničemu jinému.“

Ezra se cítil trapně, že si dovolil pochybovat o čestných úmyslech velkého vzdělance.

„Ezro, raději změním téma. Co tvá práce na knize o plzeňské historii? A vůbec, kde jsi byl celé ty tři roky, co jsem tě neviděl? Naposledy jsem od tebe dostal dopis, když jsi byl ve Vratislavi pátrat po starých spisech z dob Karla Velikého.“

„Ve Vratislavi jsem se zdržel jen několik měsíců. Za to ve Vídni, tam jsem pobyl mnohem déle, když jsem pátral po...“

Jejich rozhovor zanikl v křiku, který se nyní ozýval z ulice.

Ezra i rabi rychle všeho zanechali a vyběhli před dům.

Venku panoval zmatek. Ženy se utíkaly skrýt s dětmi do Staronové synagogy a muži se ozbrojovali vším, co měli po ruce. Rabi odchytil muže, který jim byl nejbliže a začal ho zpovídat. „Co se tu děje?“

„Velký rabi, bylo nalezeno další zavražděné tělo ženy.“

„Kde?“

„Poblíž Dobytcího trhu.“

„A proč tady všichni tak vyvádějí?“

„Bojí se rabí. Blíží se sem lůza z celého města a chystá se proti nám pogrom.“

Ezra se nejistě podíval na rabího.

„Myslím, že jsem si uměl naplánovat příjezd.“ Rabí ho poplácal po rameni. „Jen žádné obavy, vím přesně, co mám dělat, Ezro.“

Rabi Löw se rozběhl směrem k synagoze a Ezra se za ním chvíli díval. Musel uznat, že rabi měl opravdu odvahu.

„Pane Ezro, pane Ezro. Jdete s námi? Nepřátelé už jsou blízko.“

Ezra se podíval na Davida, který svíral kuchyňský nůž a byl odhodlaný bránit svou obec.

„Samozřejmě, jen si zajdu do svého pokoje.“

„Ale proč pane, Ezro?“

„Uvidíš.“

Ezra vběhl do domu a David na něj nervózně čekal. Nadešla osudná hodina.